

INHOUDSOPGAVE

IVN Losser – Vogelwerkgroep 2003	2
Voorwoord.....	3
Vogelwerkgroep 2003	4
Nestkastverslag 2003.....	5
Kolonievogels en zeldzame broedvogels	11
Ringactiviteiten.....	15
Vogelinventarisatie.....	19
Lezing en medewerking op aanvraag.....	21
De Losserse Ooievaars in 2003.....	23
De Oelemars in 2003	24
De Oelemars in het Laga-jaar 2003.....	26
Vogeltrek over de Oelemars 2003	27
Dagvlinder- en libelleninventarisatie Oelemars	32
Totaal overzicht waargenomen soorten Oelemars.....	34

**Dit jaarverslag kwam mede tot stand dankzij financiële steun
van de Rabobank Losser.**

I.V.N. LOSSER – VOGELWERK GROEP 2003

Coördinatoren:

Algemeen coördinator	Bennie Egberink	b.egberink4@wanadoo.nl Telefoon: 0541-518416
Grote Gele Kwikstaart	Leo Hassing	lhassing@freeler.nl
Gierzwaluwen	Ben Heerink	benheerink@wanadoo.nl
Nestkastjes en Huiszwaluwen	Bennie Egberink	b.egberink4@wanadoo.nl
Kolonievogels	Ben Hulsebos	b.h.hhulsebos@freeler.nl
Ooievaars	Sander Wansing	a.wansing@hccnet.nl
Oelemars	Sander Wansing en Ben Hulsebos	webmaster@oelemars.com
Excursies	Herman Nijland	appelvink@wanadoo.nl
Jaarverslag	Peter Steffens en Leo Hassing	peter.steffens@hetnet.nl
Ringstation	Leo Hassing	lhassing@freeler.nl
Kerkuilen en Steenuilen	Nog nader te benoemen	

In 2003 werd o.a. samengewerkt met de hierna vermelde instanties/organisaties:

- Vogelbescherming Nederland
- SOVON
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Twentse Vogelwerkgroep
- Kerkuilenwerkgroep Twente
- Stichting Gierzwaluwwerkgroep Nederland
- Vlinderstichting
- Polaroid B.V. (Enschede)
- Arboretum Poortbulten
- De Losserhof
- Gemeente Losser
- Steenuilenwerkgroep Nederland
- Universiteit van Lund Zweden
- Zoogdierenwerkgroep Overijssel

Redactie jaarverslag 2003:

- Leo Hassing
- Ben Hulsebos
- Peter Steffens

Foto's eigen leden.

VOORWOORD

Het jaar 2003 was een jaar om even bij stil te staan. 2003 kenmerkte zich door een zeer warme zomer en daarmee tevens ook een prachtige Laga waar iedereen, en dan met name de natuurliefhebbers onder ons, van kon genieten.

De Oelemars is een van de parels in de gemeente Losser. De nieuwe vogelobservatie hut werd in gebruik genomen en de nieuwe oeverwaluwwal kon dit jaar de eerste oeverwaluwen ontvangen. Van de kunstmatige oeverwaluwwal, met in totaal 240 nestgaten, werden in het eerste jaar 121 nestgaten bezet, wat aangeeft dat de oeverwaluwwal aan de eisen en verwachting voldoet.

De vogelhut werd druk bezocht door fietsers, wandelaars en door menig vogelaar uit de verre omgeving. Als leden van de vogelwerkgroep hebben we menigeen enthousiast weten te maken over het vogelleven rond de Oelemars.

Dit jaar werd een van de grootste animators van de vogelwerkgroep, Leo Hassing, voor zijn 40 jaar lidmaatschap van I.V.N. Losser gehuldigd. Onder zijn bezielende leiding groeide de vogelwerkgroep uit tot wat het nu is, een enthousiaste vogelwerkgroep met meer dan 50 actieve leden.

2003 kende ook z'n onplezierige kanten, zo was er de vogelpest die heel Nederland in zijn greep hield, miljoenen dieren zijn afgemaakt. Er werd ook al een link gelegd met de trekvogels die de ziekte zouden overbrengen naar andere bedrijven in de omgeving.

Op 9 augustus 2003 is Anton Conings, een van de medeoprichters van het vogelringstation overleden. Veel leden van de vogelwerkgroep hadden een goede band met hem. Anton was op en top vogelaar en ringer.

Ik hoop dat iedereen zich ook in 2004 weer 100% zal blijven inzetten om de natuur in onze gemeente en daarbuiten te beschermen. Zeldzame soorten zoals o.a. Grote Gele Kwikstaart, Steenuil en Oeverwaluw hebben onze steun hard nodig.

B. Egberink
Algemeen coördinator

VOGELWERKGROEP 2003

- Er werden in het afgelopen verslagjaar 5 ledenvergaderingen gehouden, waar de werkzaamheden werden besproken en de taken verdeeld. Resultaten werden geëvalueerd en nieuwe plannen gemaakt.
- Twee keer werd er een excursie naar het Lauwersmeer georganiseerd.
- Op 18 januari werd meegewerkt aan de landelijke Watervogeltelling.
- In maart werd de nieuwe kunstwal op de Oelemars voor de Oeverzwaluw gereed gemaakt voor het nieuwe broedseizoen.
- Op 29 november werd een grote partij zandsteen voor de eilandjes voor de hut gelegd om deze te beschermen tegen afkalving. De oude houten beschoeiing werd hierbij verwijderd.
- Van februari t/m april werd de voorjaarestrektelling gehouden en van augustus t/m september de najaarestrektelling.
- Op 5 oktober werd er meegewerkt aan de World Birdwatch.
- Tijdens de Laga werd door onze leden vele uren uitleg gegeven over de Oelemars aan de duizenden bezoekers van de vogelhut.
- Van maart t/m augustus werden de honderden nestkasten weer gecontroleerd.
- Op de Oelemars werden ook dit jaar weer de vlinders en libellen geïnventariseerd.
- Inventarisaties van enkele soorten vogels zoals o.a Steenuil werden gehouden en de gegevens aan SOVON doorgegeven.
- Enkele lezingen werden gehouden en medewerking werd verleend aan TV opnames voor Teleac en WDR en een radio-opname voor Accent FM.
- Van al deze activiteiten worden in dit jaarverslag de resultaten gepubliceerd.

NESTKASTVERSLAG 2003

Nestkastverslag 2003 Vogelwerkgroep I.V.N. Losser

Soort	Eieren	Jongen	Uitgevl ogen	Totaal aantal broedse ls	2 ^e broedse ls	3 ^e broedse ls	4 ^e broedse ls	mislukt
Koolmees	761	684	668	94				5
Pimpelmees	274	261	258	29				1
Zwarte mees	23	23	23	3	1			
Glanskopmees	9	9	9	1				
Bonte vliegenvanger	163	161	157	28				
Grauwe vliegenvanger	22	16	12	4				1
Zwarte roodstaart	5	5	5	1				
Roodborst	12	12	12	2				
Boomklever	19	18	18	3				
Witte kwikstaart	6	6	6	1				
Grote gele kwikstaart	84	55	54	23	7	4		7
Winterkoning	33	33	33	7	1			
Spreeuw	28	28	24	6				1
Gierzwaluw	42	28 + 1	28 + 1	21	3			6
Huiszwaluw	119	102	93	34	14			3
Ringmus	15	15	15	3				
Kauw	11	7	7	3				1
Holenduif	4	4	4	2	1			
Mandarijneend	13	?	?	1				
Torenvalk	5	5	5	1				
Steenuil	38 *	34	31	11				
Bosuil	7 *	7	7	3				
Kerkuil	70 * min.	67	65	20				2
Totaal 2003	1763	1580	1534	301	27	4	-	27
Overzicht 2002	1761	1480	1410	274	25	6	1	30
Overzicht 2000	1279	1074	1043	209	6	1		35

N.B.: het overzicht van 2001 ontbreekt i.v.m. de MKZ crisis waardoor niet alle controles zijn uitgevoerd.

In deze tabel zijn de resultaten van alle kasten en kunstnesten (Huiszwaluw) opgenomen. In totaal 23 soorten hebben in het afgelopen broedseizoen in onze kasten/kunstnesten gebroed. Van de Mandarijneend werd een broedsel in een bosuilenkast vastgesteld, er is geen vervolg controle geweest, waardoor niet bekend is of het broedsel succesvol was.

*Bij de uilen zal het aantal gelegde eieren hoogwaarschijnlijk hoger zijn dan de vermelde aantallen, aangezien de controle bijna altijd gebeurt wanneer de vogels jongen hebben. Mogelijk zijn dan al enkele eieren of jongen verdwenen.

In een gierzwaluwkast is een jong dat elders op de grond gevonden was bijgeplaatst. De gegevens van de Huiszwaluwen zijn gemiddelden die zijn versterkt door Johan Drop die reeds vele jaren onderzoek doet naar de Huiszwaluw. Door ons is geconstateerd dat de kunstnesten bezet waren en er jongen gevoerd werden, maar de nesten zelf zijn niet gecontroleerd.

Onderstaand de resultaten per terrein of vogelsoort.

De Losserhof

Aantal kasten: 161

Bezetting: 56,5 %

Soort	Eieren	Jongen	Uitgevlogen	Aantal broedsels	Mislukt
Koolmees	385	338	328	46	3
Pimpelmees	121	114	114	14	1
Bonte vliegenvanger	89	89	89	15	
Zwarte roodstaart	5	5	5	1	
Roodborst	7	7	7	1	
Boomklever	11	11	11	2	
Ringmus	15	15	15	3	
Winterkoning	5	5	5	1	
Spreeuw	17	17	13	4	1
Mandarijneend	13	?	?	1	
Bosuil	5	5	5	2	
Kerkuil	3	-	-	1	1
Totaal	676	606	592	91	6

Arboretum

Aantal kasten: 60

Bezetting: 85%

Soort	Eieren	Jongen	Uitgevlogen	Aantal broedsels	2 ^e broedsels	mislukt
Koolmees	201	187	181	26		
Pimpelmees	74	68	65	8		
Bonte vliegenvanger	21	20	16	3		
Grauwe vliegenvanger	22	16	12	4		1
Roodborst	5	5	5	1		
Boomklever	8	7	7	1		
Winterkoning	19	19	19	4	1	
Spreeuw	11	11	11	2		
Holenduif	4	4	4	2	1	
Totaal	365	337	320	51	2	1

Duivelshof 2003

Aantal kasten 77 t.w. 6 x Bosuil en 71x mees

Bezetting 58%

Soort	Eieren	Jongen	uitgevlogen	Aantal broedsels	2 ^e broedsels	Mislukt
Koolmees	175	159	159	22		2
Pimpelmees	79	79	79	7		
Zwarte mees	23	23	23	3	1	
Glanskopmees	9	9	9	1		
Bonte vliegenvanger	53	52	52	10		
Bosuil	2	2	2	1		
Totaal	341	324	324	46	1	2

Steenuil

Locatie	Aantal eieren:	Aantal jongen:	Uitgevlogen:
Jansink	3	3	3
Davina	4	4	4
Smudde	4	-	-
Deppenbroekweg	2	2	2
Loos	2	2	2
Snipperd	3	3	3
Groothuis	5	5	5
Onderweegh	3	3	3
Olde Rikkerink	5	5	2
Schasfoort	4	4	4
Kleissen	3	3	3
Totaal	38	34	31

Dit jaar hebben 11 paartjes gebroed in onze nestkasten, dit zijn er vijf meer dan in 2002. Evenals vorig jaar werden weer op enkele plaatsen de Steenuilen verdreven door Kauwen. In één kast werd echter de resten gevonden van een gepredeerde Kauw, hier waren dus duidelijk de Steenuilen de baas.

In het voorjaar zijn enkele oude modellen Steenuilenkasten vervangen voor het nieuwe model die minder gevoelig zou zijn voor verstoring door de Kauw. Ook op enkele nieuwe plaatsen zijn deze nieuwe modellen kasten geplaatst. Hopelijk zullen hiervan volgend jaar enkele bezet zijn.

Kerkuil

Locatie/Datum	Aantal eieren	Aantal jongen	Uitgevlogen
Loos		2	2
Vrijkotte		6	6
Losserhof	3	-	-
Moleman		4	4
Rengerink		5	5
Sombekke		5	5
Swennenhuis		4	4
Haarhuis	6	3	2
Loth	4	3	2
Boers		4	4
Snipperd *	7	4	4
Elferink	4	-	-
Haarman		4	4
Kromhof		3	3
Huberts *		4	4
Van Heek *		4	4
Brunninkreef*		4	4
Denieze		3	3
Lucassen		1	1
Austie *		4	4
Totaal		67	65

* Gemiddeld aantal succesvolle broedsels.

Met 20 broedsels is 2003 een redelijk jaar, gemiddeld vlogen per broedsel 3,25 jongen uit. Per succesvol broedsels was dit 3,72.

Van vijf broedsels was wel bekend dat er jongen waren uitgevlogen, maar niet hoeveel. Hier is het gemiddelde aangehouden van de succesvolle broedsels.

Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel is met 3,7 jongen niet slecht. Het aantal eieren is vermeld, indien bekend was hoeveel er in het betreffende broedsel gelegd waren.

Torenavalk

Locatie	Aantal eieren	Aantal jongen	Uitgevlogen
Schasfoort	5	5	5

Grote Gele Kwikstaart

Locatie	1e broedsels			2° broedsels			3° broedsels			Totaal			Mislukt
	Ei	Jong	Uit	Ei	Jong	Uit	Ei	Jong	Uit	Ei	Jong	Uit	
Theusink	3	3	3	3	3	3				6	6	6	
Kribbebrug	4	2	2							8	4	4	
Beverborgbrug	3	-	-	2	-	-				5	-	-	2
Kampbrug	2	-	-	2	-	-	5	5	5	9	5	5	2
Beuningerbrug	2	-	-	4	4	4				6	4	4	1
Jan Wesselink	2	2	2							2	2	2	
Schutmoatbrug	6	3	3	5	4	4	5	-	-	16	7	7	1
Arboreteum	3	3	2							3	3	2	
Bossinkbrug	4	4	4	5	4	4	4	4	4	13	12	12	
Menkobrugg	4	3	3	5	-	-	5	5	5	14	8	8	1
Waterzuivering	3	3	3							3	3	3	
Zoekerbrug	3	3	3							3	3	3	
Totaal	39	26	25	26	15	15	19	14	14	84	55	54	7

Locaties waar wel broedparen zijn gezien, maar niet in onze kasten hebben gebroed:

Schepersvlonder	De Lutte
Smuddebosch	Losser
Stroothuizen	Beuningen
Ten Berger	Beuningen
Siemersweg	De Lutte

Dit jaar totaal 17 paartjes in ons werkgebied, waarvan er 12 in onze kasten hebben gebroed. Bijna alle paartjes zijn dit jaar zo'n twee weken later begonnen met broeden. In het begin van het broedseizoen was er regelmatig nog vaak nachtvorst en de temperatuur was ook overdag aan de lage kant.

De broedresultaten zijn dit jaar duidelijk lager dan in voorgaande jaren, diverse broedsels zijn mislukt. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per broedsel was slechts 2,34. Per succesvol broedsel vlogen er 3,38 jongen uit.

In 2002 broedden er ook 12 paartjes in onze kasten, waarbij er 87 jongen uitgevlogen zijn. Op enkele plaatsen zijn dit jaar weer enkele kasten vernield, deze zullen voor het nieuwe broedseizoen vervangen worden en waar nodig op een andere plek opgehangen worden.

Ten behoeve van een uitzending voor Teleac zijn er tijdens het broedseizoen wat filmopnames gemaakt. De uitzending zal waarschijnlijk in januari of februari 2004 zijn.

Gierzwaluw

Dit jaar 18 broedparen in onze nestkasten, dit zijn er twee meer dan in 2002. Deze 18 broedparen hadden 21 broedsels.

Polaroidkolonie

Eind mei lagen onder enkele kasten weer kapotte eieren, die uit de kast geworpen waren door de vogels. De oorzaak hiervan kan het slechte weer zijn, waardoor de vogels niet doorgaan met broeden. Wanneer het weer beter wordt, worden de eieren uit de kast gegooid en wordt een nieuw legsel geproduceerd.

Ook gebrek aan nestgelegenheid kan leiden tot gevechten om de kasten waarbij broedsels verloren gaan.

Paartjes die voor het eerst een broedsel hebben zijn bovendien niet altijd succesvol, ook hierdoor gaan broedsels verloren. Hierdoor is waarschijnlijk het broedsel in een van de twee keramische nestpotten mislukt. Onder de nestpot werd een kapot ei gevonden.

Drie paartjes waarvan het eerste broedsel mislukt was hadden een vervolgletsel, hiervan waren er twee succesvol.

In kast 3 werd een jonge Gierzwaluw die in Losser in een tuin gevonden werd bij de twee jongen die reeds in de kast aanwezig waren bij ingezet. Alle drie jongen vlogen succesvol uit.

Tijdens de nestkastcontrolés werd in drie kasten buiten het nest één ei aangetroffen. De drie eieren zijn voor onderzoek naar Jan Meierink te Rijssen gebracht die al jaren onderzoek verricht aan eieren van in het wild levende vogels. Eén van de eieren bleek het grootste ei te zijn dat ooit in Europa was gevonden. Het ei had een afmeting van 28,93 X 15,58 mm. De gemiddelde maat is in Nederland 24,50X16,50 mm. De grootste tot nu toe was 28.00x17,60 mm. Het betrof een ei uit Engeland.

Dit jaar werden van negen vogels (vijf jongen en vier oude vogels) weer veren verzameld voor het verenonderzoek van de universiteit van Lund in Zweden.

Van de vorig jaar verzamelde veren zijn nog geen gegevens ontvangen, zodra deze binnen komen zal er verslag van worden gedaan.

Buiten de 16 kasten waarin zich een broedsel bevond, zijn bijna alle kasten door Gierzwaluwen bezocht. In enkele kasten was al het begin van een nest, waarschijnlijk zullen van deze kasten volgend jaar enkelen bezet worden door de Gierzwaluwen.

Door Sander Wansing werd tijdens zijn vakantie in Amerika contact gelegd met de Clark County Audebon Society in Springfield, Ohio. Door hem werden de diverse beschermingprojecten van onze werkgroep besproken. Er bleek veel belangstelling te bestaan voor ons Gierzwaluwproject. Men wil proberen of de Schoorsteengierzwaluw (*Chaetura pelagica*) die daar voorkomt in ons type nestkast wil broeden.

Inmiddels zijn bouwtekeningen van ons type gierzwaluwnestkast naar hun toegestuurd.

Resultaten Polaroidkolonie 2003

Kastnr	1e broedsel			Vervolglegsels			Totaal			
	Eieren	jongen	Uit	Eieren	jongen	Uit	Eieren	Jongen	uit	Broeds.
E1	2	2	2				2	2	2	1
E2	2	1	1				2	1	1	1
E3	2	2 + 1	2 +1				2	2	2	1
E4	2	1	1				2	1	1	1
E5	1	-	-				1	-	-	1
E6	2	2	2				2	2	2	1
E7	2	-	-	2	2	2	4	2	2	2
E8	3	3	3				3	3	3	1
E9	2	-	-	2	-	-	4	-	-	2
D10	3	2	2				3	2	2	1
D11	2	2	2				2	2	2	1
D12	1	-	-	2	1	1	3	1	1	2
D15	2	2	2				2	2	2	1
D16	2	2	2				2	2	2	1
P19	1	-	-				1	-	-	1
D27	3	2	2				3	2	2	1
Totaal	32	21 + 1	21 + 1	6	3	3	38	24 + 1	24 + 1	19

Kast 3 is plus één asielvogel uit Losser.

E = enkele kast

D = duokast

P = keramische nestpot

Even als in 2002 zijn dit jaar ook in Overdinkel weer twee van onze nestkasten bezet geweest door Gierzwaluwen.

Totaal 2003

Locatie	1 ^e broedsels			Vervolglegsels			Totaal			
	Eieren	Jongen	uit	Eieren	jongen	uit	Eieren	jongen	uit	Broedsels
Polaroid	32	21 + 1	21 + 1	6	3	3	38	24 + 1	24 + 1	19
Overdinkel	4	4	4				4	4	4	2
Totaal	36	25 + 1	25 + 1	6	3	3	42	28 + 1	28 + 1	21

KOLONIEVOGELS EN ZELDZAME BROEDVOGELS

SOVON

De afkorting LSB staat voor Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. Bij dit project van SOVON (Vogelonderzoek Nederland) wordt getracht jaarlijks de volledige Nederlandse broedvogelpopulatie van kolonievogels (bijv. Blauwe Reigers, Kokmeeuwen, Oeverzwaluwen en Roeken) en landelijk zeldzame broedvogelsoorten, zoals IJsvogels, Grote Gele Kwikstaarten, Kleine Plevieren, Ooievaars, enz. te tellen. Ook de Vogelwerkgroep Losser doet al jaren aan dit project mee, zowel aan het tellen van alle kolonievogels in de gemeente Losser als aan het inventariseren van zeldzame broedvogels.

Kolonievogels

In Twente bestaat het rijtje kolonievogels uit Aalscholver, Blauwe Reiger, Kokmeeuw, Oeverzwaluw, Huiszwaluw en Roek. In de gemeente Losser komen daarvan drie soorten kolonievogels voor, nl. de Oeverzwaluw, de Huiszwaluw en de Roek. De kolonies worden jaarlijks in het voorjaar geteld en de resultaten worden via de districtscoördinator van SOVON voor Twente bij het hoofdkantoor van SOVON in Beek-Ubbergen geregistreerd.

De Gierzwaluw en de Boerenzwaluw zijn aan dit overzicht toegevoegd. Deze soorten broeden ook in kolonies, maar worden niet door SOVON gevolgd.

Oeverzwaluw

Losser kent momenteel nog maar één Oeverzwaluwkolonie, nl. die op de Oelemars. De i.v.m. de LAGA geplaatste permanente oeverzwaluwwand die opgebouwd is uit betonnen elementen met in totaal 240 nestopeningen, was het eerste jaar (2003) al meteen een groot succes. De pas aangekomen Oeverzwaluwen doken meteen op de wand af en lieten het tot nu toe aantrekkelijke zanddepot links liggen. In totaal werden 121 nestgangen uitgegraven en ook bewoond. Links van de observatiehut is een draad gespannen, waarop regelmatig Oeverzwaluwen zitten. De kolonie langs de Dinkel bij Schokland was dit jaar niet bezet.

Jaar:	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03
Oelemars	46	51	90	46	65	131	215	83	58	58	194	49	43	121
Dinkel												2	2	0

De kolonie op de Oelemars is momenteel de grootste in Twente.

Huiszwaluw

De landelijke tendens is dat het met de Huiszwaluw bergafwaarts gaat. Vooral 2002 was een slecht jaar met landelijk een afname van 14 %. Vanaf 1990 is de index van de soort gedaald van 100 naar 62.

De Huiszwaluw is inmiddels uit de bebouwde kom van Losser verdwenen. Binnen de gemeentegrenzen van Losser werden de volgende aantallen nesten geteld:

Atlasblok	Plaats	Aantal	Kunsth.	Tot. 2003	Tot. 2002	Tot. 2001	Tot. 2000	Tot. 1999
		Kunsth.	Bewoond	Bewoond	Bewoond	Bewoond	Bewoond	Bewoond
2931 kwbl 4	Beuningen			27	25	26	43	33
2932 kwbl 3	Beuningen			1	1	1		4
2932 kwbl 4	Beuningen	13	4	48	67	79	73	44
2941 kwbl 1	Rossum	3	3	4	1	3	1	
2941 kwbl 3	De Lutte	13	8	21	29	21	16	6
2941 kwbl 4	De Lutte	17		26	35	32	23	14
2942 kwbl 1	De Lutte			35	17	36	38	42
2942 kwbl 3	De Lutte			75	55	47	46	30
2951 kwbl 1	De Lutte			11	8	2		1
2951 kwbl 2	De Lutte			21	28	20	20	16
2951 kwbl 3	Lonneker	12	6	34	32	37	30	16
2951 kwbl 4	Losser/E'de				6		17	0
2952 kwbl 1	De Lutte			45	26	31	22	15
2952 kwbl 3	Losser					4	3	3
3512 kwbl 3	Losser							11
Totalen		58	21	348	330	339	332	235

De resultaten van Losser gaan in tegen de landelijk tendens. Wellicht is dit toe te schrijven aan het aanbrengen van kunstnesten, waarvan er inmiddels 58 zijn geplaatst.

Boerenzwaluw

Onderstaand een overzicht van de bezochte locaties op de aanwezigheid van Boerenzwaluwen.

Atlasblok	Plaats	Tot. 2003	Tot. 2002	Tot. 2001	Tot. 2000	Tot. 1999
		Bewoond	Bewoond	Bewoond	Bewoond	Bewoond
2848 kwbl 4	Oldenzaal	5	4		5	3
2931 kwbl 4	Beuningen	2	9			
2932 kwbl 3	Beuningen					4
2932 kwbl 4	Beuningen	24	25		22	20
2941 kwbl 1	Rossum				6	
2941 kwbl 3	O'zaal /Lut.					
2941 kwbl 4	De Lutte	28	25	27	25	
2942 kwbl 1	De Lutte	40	18	12	17	
2942 kwbl 3	De Lutte	45	52		44	
2951 kwbl 2	De Lutte	5	7		7	8
2951 kwbl 3	Lonneker	14	12		11	16
2951 kwbl 4	Losser	8	8		18	8
2952 kwbl 1	De Lutte	5	2			
Totalen		176	162	39 / MKZ	155	59

Roek

De Roek neemt in Twente licht toe. Onderstaand een overzicht van de kolonies.

	2001	2002	2003
Kraesgenberg/Denekamperdijk	32	49	0
Gildehauserweg bij Dinkieweide	15	7	0
Hoek Grensweg/Gildehauserweg	18	42	41
Brilman/Gildehauserweg	5	30	25
Zoekerweg/Gronausestraat	17	27	54
Rotonde Maria Geboortekerk	8	3	8
Smitsbreeweg	18	0	0
Elferink/Drielandweg	6	0	0
Kennebroeksweg	28	46	83
Losserhof	0	0	10
Bakkerskamp	0	0	1
Ringstation Overdinkel	2	0	0
Begraafplaats Overdinkel	0	5	6
Totaal	149	209	228

De laatste jaren herstelt de roekenpopulatie zich enigszins van de zware slagen die de soort te verwerken heeft gekregen. In 1996 waren er slechts twee kolonies, maar wel met in totaal 563 nesten. De vogels zaten destijds in het processiepark in Overdinkel. In 1998 is deze grote kolonie verjaagd, zodat er binnen de gemeentegrenzen 20 nieuwe kolonies ontstonden met in totaal 326 nesten. Door verdere verstoringen is het aantal nesten in 1999 gedaald tot 232 en in 2001 tot 149 nesten. We zitten nu dus bijna weer op het niveau van 1999.

Zeldzame Broedvogels

In de eerste plaats vermelden we hier de resultaten van onze monitoringgebieden, de gebieden die jaarlijks integraal geteld worden. Een daarvan is het monitoringgebied Boven-Dinkel. Hier worden vanaf 2002 tussen Glane en de Snoeijinksbeek (inclusief Oelemars) alle zeldzame broedvogels geïventariseerd door de Vogelwerkgroep van IVN-Losser. De resultaten hiervan zijn:

soort	2002	2003
Ooievaar	1	1
Brandgans	0	2
Kleine Plevier	5	1
IJsvogel	6	1
Grote Gele Kwikstaart	2	3

Voor de monitoring van de Steenuil zijn in 2003 twee telgebieden aangewezen, waar 's nachts drie tellingen zijn uitgevoerd. In het gebied ten zuidwesten van Overdinkel met als centrum de Goormatenweg zijn 11 Steenuilen gelokaliseerd en in het gebied rond de steenfabriek werden er zeven geteld. Aan losse waarnemingen kwamen daar binnen de gemeentegrenzen nog 13 bij. Van de geschatte 60 paar Steenuilen in de gemeente Losser zijn er dit jaar dus 31 opgespoord. Buiten de vaste monitoringgebieden sporen we nog zoveel mogelijk andere zeldzame broedvogels op. Aangezien dit niet altijd volgens vast omschreven tellingen verloopt, bestaat de mogelijkheid dat niet alle zeldzame broedvogelsoorten ontdekt zijn. De territoria voldoen alle aan de SOVON-normen, zoals die zijn vastgelegd in de handleiding Zeldzame Broedvogels. Het totale overzicht voor 2003 komt dan uit op de volgende zeldzame broedvogels:

Georde Fuut

Op de Oelemars werd binnen de broedtijd een paar gesignaleerd. Het kan een voorloper zijn van een definitieve vestiging. Het paar heeft hier echter met zekerheid niet gebroed, maar voldoet wel aan de normen van SOVON voor acceptatie, weliswaar met een lage broedcode.

Ooievaar

Voor het tiende jaar op rij een broedgeval bij de Schoklandweg in Losser. Het betreft een van de landelijk gezien weinige nesten die ver van een buitenstation zijn gelegen. Het is het enige broedgeval in geheel Twente.

Brandgans

De eerste broedgevallen voor Losser. Twee paartjes hebben op de Oelemars gebroed, maar de nesten met eieren zijn door onbekende oorzaak verloren gegaan. Brandganzen broeden in Twente slechts op drie locaties.

Kleine Plevier

Deze broedvogel van tijdelijke pioniersbiotopen als zandafgravingen en opspuiterreinen had dit jaar slechts één territorium op de Oelemars (vorig jaar drie territoria). Er zijn geen jongen waargenomen. Bij de Snoeijinksbeek kon geen territorium worden vastgesteld (vorig jaar nog twee paartjes).

Steenuil

31 paar, allemaal bij boerderijen, soms tot dicht aan de dorpsrand.

Nachtzwaluw

Van deze nachtelijke soort werden in het Beuninger Achterveld, bij Punthuizen en in het Lutterzand zeven territoria gelokaliseerd. We hebben het vermoeden dat er in het Lutterzand wellicht nog meer paartjes zitten. In de gemeente Losser broedt ongeveer 50 % van de Twentse Nachtzwaluwen.

RINGACTIVITEITEN

Verslag Ringgroep Overdinkel

In tegenstelling met voorgaande jaren zijn dit jaar in de resultaten van de ringactiviteiten ook die van het Ringstation Overdinkel opgenomen.

Leden van onze werkgroep hebben veel belangstelling voor de resultaten van het ringstation en leveren waar nodig hand- en spandiensten, zoals bij de nieuwbouw van de ringhut en de volière en bij de aanleg van de geluidsinstallatie. Tevens heeft Henk Steffens met zijn nestkastjesproject gezorgd voor extra inkomsten voor het ringstation, waardoor grote uitgaven bekostigd konden worden.

De ringers van het ringstation zijn allen ook lid van onze werkgroep.

In augustus 2003 overleed medeoprichter van de ringgroep Anton Conings na een kort ziekbed. Anton heeft nog kunnen bewerkstelligen dat zijn plaats werd ingenomen door Harrie Linckens, oud-vogelman van de vliegbasis Twenthe en al enkele jaren actief bij o.a. het ringwerk op Vlieland. Met het overlijden van Anton verliest de ringgroep een persoon die veel kennis en ook veel contacten in binnen- en buitenland had. Leden van de ringgroep zijn diverse keren met hem mee geweest om o.a. te ringen op Duitse ringstations zoals Mettnau aan de Bodensee en Galenbeckersee aan de Poolse grens. Hier konden veel soorten geringd worden die in Twente schaars zijn of nog niet waargenomen zijn.

In totaal 55 soorten werden dit jaar geringd op het ringstation en in de nestkasten van onze werkgroep.

In tegenstelling tot voorgaande jaren waarbij alleen op de open baan met geluid werd gewerkt, werd in het afgelopen ringseizoen ook geluid afgedraaid bij de mistnetten. Met het afdraaien van het geluid bij de mistnetten werd begonnen vanaf half september. Vanaf toen steeg het aantal geringde vogels met sprongen. Van 12 soorten werden niet eerder zoveel vogels geringd. Van de Zwartkop b.v. was het hoogste aantal ooit in een jaar geringd 33, nu werden op een dag soms bijna 40 Zwartkoppen geringd.

Werden met de mistnetten veel meer vogels gevangen, met de slagnetten was dit duidelijk veel minder. Door de verandering in de omgeving van de open baan, waarbij enkel weilanden nu vol staan met fijnsparren, durven soorten zoals Veldleeuwerik en Graspieper bijna niet meer te landen tussen de netten.

Ransuil wordt onderzocht en geringd ...

... alvorens te worden vrijgelaten.

Geringde vogels

Soort	Ringstation	Nestkast	Totaal	Soort	Ringstation	Nestkast	Totaal
Sperwer	9	-	9	Grasmus	5	-	5
Havik	1	-	1	Tuinfluit	19	-	19
Buizerd	2	-	2	Zwartkop	371	-	371
Torenavalk	40	4	44	Tjiftjaf	141	-	141
Houtduif	11	-	11	Fitis	6	-	6
Kerkuil	-	20	20	Goudhaan	14	-	14
Steenuil	-	16	16	Bonte Vliegenvanger	2	-	2
Bosuil	4	-	4	Grauwe Vliegenvanger	6	-	6
Gierzwaluw	-	31	31	Staartmees	47	-	47
Groene Specht	1	-	1	Glanskopmees	7	-	7
Grote Bonte Specht	4	-	4	Matkopmees	5	-	5
Kleine Bonte Specht	2	-	2	Kuifmees	2	-	2
Veldleeuwerik	23	-	23	Pimpelmees	155	-	155
Boompieper	1	-	1	Zwarte Mees	1	10	11
Graspieper	2	-	2	Koolmees	218	-	218
Grote Gele Kwikstaart	-	35	35	Boomklever	3	-	3
Winterkoning	21	-	21	Boomkruiper	9	-	9
Heggenmus	138	-	138	Gaai	6	-	6
Roodborst	233	-	233	Ekster	3	-	3
Zwarte Roodstaart	1	-	1	Kauw	1	-	1
Gekraagde Roodstaart	9	-	9	Spreeuw	1	-	1
Merel	138	-	138	Huismus	19	-	19
Kramsvogel	14	-	14	Ringmus	93	-	93
Zanglijster	60	-	60	Vink	287	-	287
Koperwiek	13	-	13	Keep	35	-	35
Bosrietzanger	1	-	1	Groenling	12	-	12
Kleine Karakiet	2	-	2	Sijs	7	-	7
Braamsluiper	8	-	8				
				Totaal	2213	116	2329

Vetgedrukt is nieuw jaarrecord

Terugvangst eigen geringde vogels 2003

Soort/jaar	1993	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
Sperwer									1	1
Houtduif									1	1
Grote bonte specht								1	1	2
Winterkoninkje						1	1	1	6	9
Groene specht							1		1	2
Heggenmus						1	3	5	16	25
Roodborst									14	14
Merel		1	1	2	1	4	6	12	60	87
Zanglijster									1	1
Braamsluiper									1	1
Zwartkop									13	13
Tjif-tjaf								5	7	12
Goudhaan									1	1
Staartmees						3	3	1	5	12
Glanskopmees									1	1
Kuifmees									2	2
Pimpelmees					2	1	5	16	8	32

Koolmees						9	13	15	65	102
Boomkruiper								4	6	10
Vlaamse gaai									2	2
Ekster									1	1
Kauw	1									1
Huismus							1	1		2
Ringmus						1	1		2	4
Vink					2	2		5	12	21
Keep									1	1
Totaal	1	1	1	2	5	22	34	66	228	360

Dit jaar was er een record aan eigen terugvangsten. De oudste was een Kauw uit 1993, maar de drie Staartmezen uit 2000 en de twee Pimpelmezen uit 1999 zijn natuurlijk ook leuke terugmeldingen.

Terugmeldingen 2003

Soort	Ringnr	Ringdatum	Ringplaats	Terug	Plaats	Oorzaak	Km	dgn
Havik	6105032	29072002	Overdinkel	29112002	Vliegbasis Twenthe	Gecontroleerd	11	123
Sperwer	3579914	12112002	Overdinkel	19112002	Lonneker	Dood raamslachtoffer	7	7
Buizerd	6028592	30081994	Overdinkel	18072003	Vliegbasis Twenthe	Vliegtuigslachtoffer	11	3244
Torenvalk	3563613	16082000	Overdinkel	30112000	Coullons Loiret Frankrijk	Ziek, gewond	607	106
Torenvalk	3522503	30091996	Overdinkel	20022003	Oldenzaal	Dood, Verkeersslachtoffer	12	2334
Torenvalk	3563806	01082001	Overdinkel	25122001	Orsinval Nord Frankrijk	Dood	322	136
Torenvalk	3522503	30091996	Overdinkel	20022003	Oldenzaal	Dood Verkeersslachtoffer	12	2334
Torenvalk	3579818	16072002	Overdinkel	03122002	Lonneker	Dood Verkeersslachtoffer	9	140
Torenvalk	3579226	16082001	Overdinkel	02022003	Lengenfeld Theuringen Duitsland	Gecontroleerd	248	535
Kokmeeuw *	3507515	21121995	Overdinkel	29032002	Zwillbrocker Venn	Afgelezen met telescoop	32	2290
Kokmeeuw	3507513	21121995	Overdinkel	03031997	Kobenhavn Denemark	Afgelezen met telescoop	530	438
Kokmeeuw	3495138	15021994	Overdinkel	26082002	Losser	Afgelezen met telescoop	2	3114
Kokmeeuw **	3563686	27122000	Overdinkel	06082002	Arnhem	Afgelezen met telescoop	79	587
Ransuil	5289774	15091998	Overdinkel	02122002	Deurningen	Dood Verkeersslachtoffer	14	1539
Ransuil	5318108	31082002	Overdinkel	24082003	Luernern Arnsberg Duitsland	Dood Verkeersslachtoffer	90	358
Kerkuil	5318102	19072002	Geesteren	15102002	Zwinderen Drenthe	Dood Verkeersslachtoffer	36	88
Kerkuil	5318154	16062003	De Lutte	03112003	Diffelen Overijssel	Dood	38	140
Tjif-tjaf	T93297	22032002	Overdinkel	17052003	Doetinchem Nederland	Dood, gepakt door roofvogel	51	421
Zwartkop	7714528	21092002	Gedinne Namen België	17092003	Overdinkel	Gecontroleerd	289	361
Kauw	3579474	05042003	Overdinkel	05042003	Losser	Binnengevlogen weer los	4	292
Kauw	3530328	21041997	Overdinkel	16032003	Oldenzaal	Dood	11	2155
Kauw	3579548	06072002	Overdinkel	26012003	Hengelo	Dood	17	204
Kauw	3507616	16061996	Overdinkel	27042003	Bad Bentheim Duitsland	Dood	14	2506
Roek	5282858	02051994	Overdinkel	17112003	Enschede	Verkeersslachtoffer weer vrij	10	3486
Koolmees	AE43230	22062003	Bergumermeer Friesland	22102003	Overdinkel	Gecontroleerd	128	122

* Ook op 24-03-2002 op zelfde plaats afgelezen.

** Ook op 03-08 en 05-08-2002 op zelfde plaats afgelezen.

Van twee Kokmeeuwen die beiden op 21 december 1995 waren geringd kwamen terugmeldingen binnen, een uit Zwillbrocker Venn die in 2002 met een telescoop werd afgelezen en een uit Denemarken die in 1997 werd afgelezen maar waarvan nu pas de terugmelding binnen kwam. Nog ouder was de Kokmeeuw die op de Oelemars in Losser werd afgelezen, deze vogel was in 1994 al geringd.

De oudste vogel die teruggemeld werd was een Roek die in mei 1994 was geringd en in 2003 werd teruggemeld.

Twee vogels die elders waren geringd konden door ons worden gecontroleerd.

Ook tijdens het ringen worden de vogels nauwlettend gevolgd.

VOGELINVENTARISATIE

Midwintertelling watervogels Dinkel en Oelemars 2003

Telling

De Dinkel en de Oelemars worden door tellers van de Vogelwerkgroep jaarlijks op watervogels onderzocht. Het onderzochte traject langs de Dinkel loopt van Glane tot aan de Bossinkbrug in Losser. Aansluitend worden door de Dinkeltellers de watervogels op de Oelemars genoteerd. Dit gebeurt in het kader van de jaarlijkse midwintertelling van watervogels, die in het gehele land in het weekeinde in het midden van januari wordt gehouden. Deze tellingen zijn een onderdeel van de International Waterfowl Census die door Wetlands International (WI) wordt georganiseerd. De bedoeling van de tellingen is het volgen van de aantalonontwikkelingen en populatiegroottes van watervogels. De gegevens worden o.a. gebruikt bij de identificatie van (potentiële) Ramsargebieden en voor gebieden die gerangschikt kunnen worden onder de EU Vogelrichtlijn (*Voslamber, Van Winden, Van Roomen 2000*).

In Twente is slechts één monitoringsgebied voor watervogels aanwezig en dat is het gebied van de Engbertsdijksvennen. De Regge, Dinkel en Oelemars en andere waterpartijen zijn dus van secundaire betekenis, maar leveren behoorlijk wat regionaal belangrijke gegevens op. Jaarlijks wordt door SOVON verslag gedaan van het landelijk onderzoek en staan onze gegevens als minuscule stipjes op de verspreidingskaartjes.

Weer

De tellingen vonden dit jaar plaats op zaterdagmorgen 18 januari. De weersomstandigheden waren niet erg gunstig. Het was heilig en bewolkt weer met matig zicht. De temperatuur was net boven het vriespunt. De wind was matig richting zuidwest en de grond was sneeuwvrij. De Dinkel en de Oelemars waren ijsvrij, maar aangrenzend ondergelopen grasland, ondiepe waterpartijen en sloten waren alle bevroren.

Resultaten

Het betreft uitsluitend pleisterende vogels op en langs het water.

Soort	Glane- Ellermansbrug	Ellermansbrug -Bossinkbrug	Oelemars	Totaal
Fuut			2	2
Blauwe Reiger		7		7
Ooievaar		1		1
Wilde Zwaan			6	6
Nijlgans			1	1
Brandgans			2	2
Soepgans			8	8
Wilde eend	22	64	1646	1732
Krakeend			2	2
Pijlstaart			1	1
Smient			8	8
Wintertaling			2	2
Kuifeend			8	8
Brilduiker	1			1
Vlekbekeend			1	1
Soepeend	1		8	9
Waterhoen	3	1		4
Meerkoet	53	76	6	135
Kokmeeuw	1	30	30	61
Stormmeeuw			2	2
Grote Gele kwikstaart	1			1
Totaal	82	179	1733	1994

Hoewel de route langs de Dinkel door het bolwerk van het broedgebied van de IJsvogel voerde, werd geen enkel exemplaar gezien of gehoord. Wel werden er meer Meerkoeten geteld dan in vorige jaren. Ook liet een Grote Gele Kwikstaart zich zien bij Glane. De getelde Ooievaar betreft Aramis, het vrouwtje van het Losserse broedpaar. Een dag later op 19 januari meldde Dirk zich op het nest. De Brilduiker bij de Zoekerbrug was evenals vorige jaren weer op dezelfde locatie present.

De Oelemars herbergde een nieuw recordaantal Wilde Eenden. Nieuw in de telling was een Vlekbekeend, een exoot die uit Zuidoost-Azië afkomstig is en vermoedelijk uit een collectie is ontsnapt. Bijzonder was de waarneming van een groep van zes Wilde Zwanen. Soorten als Krakeend, Smient, Wintertaling, Kuifeend en in mindere mate Pijlstaart zijn 's winters bijna altijd permanent op de Oelemars aanwezig.

Watervogeltelling / d.d.18-01-2003

Locatie	Locatie 1				Locatie 2				Locatie 3			
	00	01	02	03	00	01	02	03	00	01	02	03
Blaauwe reiger	1	4	2		-	2	1	7	-	-	-	
Ooievaar	-	-	-		1	2	-	1	-	-	-	
Aalscholver	-	-	-		-	-	-		-	2	-	
Fuut	-	-	-		-	-	-		7	9	-	2
Dodaars	-	-	1		-	1	-		-	-	-	
Grauwe gans	-	-	-		-	-	-		-	5	-	
Kolgans	-	-	-		-	-	-		-	2	1	
Brandgans	-	-	-		-	-	-		-	-	3	2
Wilde zwaan												6
Nijlgans	-	-	-		-	-	-		-	5	-	1
Wilde eend	70	45	59	22	23	4	125	64	558	1300	721	1646
Kuifeend	-	1	-		-	-	1		-	7	-	8
Tafeleend	-	-	-		-	-	-		-	2	2	
Smient	-	-	-		-	-	-		3	6	4	8
Pijlstaart												1
Brilduiker	-	-	1	1	-	-	1		-	-	-	-
Wintertaling	-	-	12		-	-	1		1	2	41	2
Krakeend	-	-	-		-	-	-		2	2	-	2
Vlekbekeend												1
Meerkoet	-	-	3	53	-	-	4	76	15	22	113	6
Waterhoen	2	1	4	3	-	1	4	1	-	11	-	
Zilvermeeuw	-	-	-		-	-	-		-	1	2	
Kokmeeuw	-	-	-	1	-	140	40	30	24	25	59	30
Stormmeeuw												2
Watersnip	-	-	-		-	1	3		-	-	-	
Waterpieper	-	6	-		-	1	-		-	-	-	
IJsvogel	-	2	-		-	-	1		-	1	-	
Gr.Gele Kwikst.	-	-	1	1	-	-	-		-	-	-	
Totaal	73	59	83	81	24	152	181	179	610	1402	946	1733

Locaties:

- 1 Glane tot Hoofdstraat
- 2 Hoofdstraat tot Bossinkbrug
- 3 Oelemars

LEZING EN MEDEWERKING OP AANVRAAG

Publiciteit:

- Artikel over de Gierzwaluwkolonie bij Polaroid/Enschede.
- 12-12-03: Interview met Ben Hulsebos op radio Accent FM in Oldenzaal over de vogeltrek.
- 27-05-03 Opnames voor Teleac medewerkers Jan Wolters, Herman Hassing en Leo Hassing
- 27-0-03: Medewerking aan opnames WDR medewerkers Henk Noordkamp, Henk Gilbers en Leo Hassing

Twentsche Courant Tubantia:

- 31-03-03 Twentse "volkstelling" van steenuiltjes. Een artikel over de monitoring van Steenuilen door onze werkgroep. Met een schitterende foto van een Steenuil.
- 26-06-2003 Zulu Ooievaars op zoek naar thermiek. In uitgebreid verhaal over het 10^e broedgeval van de Ooievaars in Losser.
- 30-09-03 In spanning wachten op het smelleken. Aandacht voor de European Birdwatch Day op 4 oktober 2003 met grote foto van telpost Oelemars.

Nieuwe Dinkellander:

- Diverse kleine artikelen omtrent de activiteiten rond de Oelemars.

Medewerking:

SOVON

- Insturen nestkastgegevens (nestkastproject) t.a.v. de Grote Gele Kwikstaart en de Gierzwaluw. Medewerking aan het LSB-project Kolonievogels en het LSB-project Zeldzame Broedvogels. Deelname aan monitoring van het telgebied Boven-Dinkel en de monitoring van Steenuilen bij Losser en Overdinkel. Deelname aan Punt Transect Tellingen (PTT-project) en de Midwintertelling van watervogels. Deelname aan het Binnenlandse Steltloperonderzoek op de Oelemars.

Vlinderstichting

- Insturen van soorten en aantallen van dagvlinders en libellen.

Twentse Vogelwerkgroep

- Insturen van vogelwaarnemingen voor het regionale archief, publicatie in Ficedula en voor de website van de TVWG. Publicatie door onze leden in Ficedula van:
Najaarstrek over Twente 2002, een artikel over het trektellen in Twente o.a. met gegevens van telpost Oelemars (Ben Hulsebos)
Jaarverslag Vogelringstation Overdinkel (Anton Conings)
Resultaten LSB met daarbij de Losserse waarnemingen (Ben Hulsebos)
Midwintertellingen watervogels in Twente met daarbij de Losserse gegevens (Ben Hulsebos)
De Losserse Ooievaars (Sander Wansing)
Waarneming van een Kuifkoekoek op de Oelemars (Ben Hulsebos)
Voorjaarstrek over de Oelemars 2003 (Ben Hulsebos)

Bouwtekeningen

- Door diverse vogelwerkgroepen (ook uit het buitenland) zijn we benaderd om bouwtekeningen op te sturen van nestkasten en de oeverzwaluwwal.

Rondleiding Oelemars

- Rondleiding op de Oelemars verzorgd voor een ingenieursbureau uit De Meern, gespecialiseerd in afwerking van zandafgravingen.

LAGA

- Zoveel mogelijk uitleg gegeven aan bezoekers van de observatiehut. Informatiepanelen in de observatiehut aangebracht.
- 09-11-03: Tentoonstelling Heemkunde Albergen. Leo gaf uitleg over ringen aan ongeveer 300 personen

Internet:

- Publicatie van de activiteiten en wetenswaardigheden van onze vogelwerkgroep op het internet worden steeds frequenter bezocht. Reacties vanuit heel Europa zijn eerder regelmaat dan uitzondering. Met name onze ervaring met het creëren van diverse broedgelegenheden is voor menig een aanleiding om met ons contact op te nemen.
- 18-06-03: Lezing Rode kruis Losser Leo 80 personen

Universiteit van Lund in Zweden:

- Verenmonsters van Gierzwaluwen aangeleverd voor onderzoek (zie verslag over de Gierzwaluwen).

Zoogdierenwerkgroep Overijssel:

- Braakballen aangeleverd voor onderzoek naar verspreiding van zoogdieren.

DE LOSSERSE OOIEVAARS

Tien jaar Ooievaars in Losser

In 2003 vond voor de tiende achtereenvolgende keer een broedgeval van Ooievaars in Losser plaats.

Het seizoen begon dit jaar al weer op tijd. Het vrouwtje Aramis (3335) is niet lang weggeweest. Ze heeft bijna de gehele winter rondom het nest gezworven. Blijkbaar was er voedsel genoeg. Alleen in de strenge vorstperiode is er een beetje bijgevoerd omdat op dat moment de grond keihard bevroren was. Dirk, het mannetje (1301), kwam op 19 januari weer terug naar Losser. Na een periode van koud en schraal weer zijn de Ooievaars op maandag 7 april begonnen aan het tiende broedsel op het daknest aan de Schoklandweg. Rond 9 mei waren de eerste snaveltjes zichtbaar. Het was dit jaar een heel bijzonder jaar. Het was het tiende broedsel, het 25^e jong zou uit kunnen vliegen en het was het jaar van de LAGA. Op 11 juni stonden we wederom aan de Schoklandweg om jonge Ooievaars te ringen. En ik moet zeggen dat de dakhazen er niet jonger op waren geworden. Ik had dit als m'n afsluitende klimjaar willen beschouwen, maar heb het verstand van de hoogmoed laten winnen en m'n plaats door Jos Wolters in laten nemen. Tien jaar Ooievaars in Losser heeft geleid tot tien succesvolle broedsels. Na een magere start van slechts een jong, klom het aantal langzaam op naar vier. En hierbij praten we over de uitgevlogen jongen. Dat voorspoed en tegenslag in de natuur dicht bij elkaar kunnen liggen hebben we in 1996 moeten meemaken toen drie prachtige jongen 14 dagen na het uitvliegen op raadselachtige wijze verdronken. Maar het jaar daarop werd de draad weer opgepakt en kozen vier jonge Musketiers het luchtruim. Dit zou ons bekendste nest worden. Hiervan hebben we de meeste terugmeldingen ontvangen en sinds 1999 is Aramis als een van de vier musketiers teruggekeerd op het geboortenest, nadat de stammoeder, Hannie, niet meer terugkwam van de trek.

Tien jaar Ooievaars in Losser, dat is tien jaar Dirk, 27 uitgevlogen jongen, 14 teruggemelde jongen waarvan negen vanuit Spanje of Marokko. Van acht van de tien broedsels hebben we van een of meerdere vogels uit dat nest een terugmelding ontvangen, dat is zeker geen slecht resultaat. Vanaf het verschijnen van de eerste Ooievaars aan de Schoklandweg is het de gewoonte om de vogels een naam te geven. Een nummer is alleen voor de telescoopkijkers en het vogeltrekstation, wij willen ze graag een naam, een identiteit geven. De meeste jaren hebben we de namen ontleend aan een bepaald thema, de elementen, Griekse mythologie, Franse literatuur, vakanties, actuele verfilmingen van een interessant boek. Dit jaar is deze traditie in ere gehouden met als thema: Kruger en Zuid-Afrika.

Het grootste jong hebben we Skukuza genoemd, dit is het hoofdkamp van het Kruger National Park en is genoemd naar de eerste beheerder, Steven-Hamilton. Deze vogel heeft i.v.m. het speciale karakter van het tiende Losserse Ooievaarsbroedsel een bijzonder ringnummer gekregen en wel het nummer 6000. De volgende hebben we Satara genoemd, naar het op een na grootste kamp in het Kruger Park. Satara heeft ringnummer 6110 gekregen. De kleinste van het stel kreeg de naam Shingwedzi, genoemd naar een kamp in de buurt van de Shingwedzi rivier in een uitstekend gebied om vogels en wild te bekijken. Shingwedzi heeft ringnummer 6111

Er valt van deze jonge Ooievaars aan de Schoklandweg verder niet veel spectaculairs te berichten. Na ruim 75 dagen kwamen de vogels op 23 juli eindelijk van het nest.

Op zondag 17 augustus keerden de jonge vogels niet meer terug naar het nest. De volgende dag zijn ze ook niet meer gezien. Het is aan te nemen dat ze toen aan hun trek naar het zuiden begonnen zijn. De LAGA moest het nog even doen met de twee oude vogels, maar die waren overdag vaak in geen velden of wegen te bekennen.

Sinds eind september zijn beide Ooievaars, Dirk en Aramis, vertrokken naar..... En dat weten we dus niet. Van beide vogels hebben we de laatste jaren geen winterterugmeldingen gekregen. Het is dus gewoon afwachten of ze volgend jaar weer terugkeren op het nest aan de Schoklandweg. Wel hebben we nieuws van Kwik (2337), de eerste jonge Ooievaar uit 1994. Het blijkt dat Kwik dit jaar een nest heeft bezet in Staphorst. Er zijn geen gegevens bekend van de partner Ooievaar. Wel is bekend dat deze nestkraak geen broedsucces heeft gekend. Maar mogelijk houdt Kwik er een nieuwe partner aan over en zijn ze volgend jaar wel succesvol. Na het overlijden van Kwik's vorige partner in 2000 hebben we tot het bericht van de nestkraak niets meer van Kwik vernomen.

Op de valreep van 2003 keerde Dirk weer terug. Op 29 december stond de Ooievaar weer op het nest aan de Schoklandweg.

DE OELEMARS IN 2003

Ligging

De Oelemars is een zandafgraving ten zuidoosten van Losser, pal tegen de grens met Duitsland ter hoogte van klooster Bardel. De zandafgraving is omringd door open weiden en akkers, een zanddepot en lage begroeiing, met aan de randen hier en daar riet en lisdodde. Het gebied van de Oelemars wordt begrensd door de Ravenhorsterweg, de Grensweg, de Drielandweg en de Beerninksweg. Het terrein is niet toegankelijk en er lopen geen wegen of paden door, uitgezonderd de klootschietbaan. Vanuit de vogelhut zijn de beste observatiemogelijkheden om de vogels ongestoord te kunnen bekijken. Ook vanaf de vlonder langs de Ravenhorsterweg is er een goed uitzicht.

LAGA

Zo'n vijf jaar geleden is er door het IVN-Losser een observatiehut gebouwd en zijn er voor de hut slikveldjes aangelegd. De hut kende een groeiend aantal belangstellenden, zowel geïnteresseerde fietsers en wandelaars uit het grensgebied als vogelaars uit Losser, Oldenzaal, De Lutte, Overdinkel, Gronau en Enschede. Er waren steeds vaker momenten dat de hut te klein was om alle belangstellenden een plaats te bieden. In het kader van de LAGA heeft IVN-Losser een aanvraag ingediend, waarin een nieuwe grotere hut werd bepleit en waarin tevens een kunstmatige permanente oeverwaluwwal, uitbreiding van de slikvelden en aanpassing van de beplanting werd aangevraagd. In 2002 is de totale aanvraag toegewezen en zijn in september de bouwactiviteiten van start gegaan. Inmiddels is een nieuwe observatiehut gerealiseerd, die 16 zitplaatsen telt en voor telescoopgebruik aparte luikjes heeft. Ook is de toegang tot de hut verhard en kan de hut door gehandicapten met rolstoelen worden gebruikt. De permanente oeverwaluwwal biedt de Oeverwaluwen 240 nestplaatsen. Langs de Ravenhorsterweg is een vlonder geplaatst, vanwaar de Oelemars ook goed is te overzien.

Tijdens de LAGA-periode is de hut naar eigen schatting door zo'n 20.000 mensen bezocht. De informatiepanelen aan de binnenzijde van de hut deden ook goede diensten. De vogelplaten, de waarnemingenlijst en het laatste Oelemarsnieuws (alles tweetalig) werden vaak geraadpleegd. Het logboek leverde in de beginfase veel informatie op (Temmincks Strandloper en Buidelmees werden daardoor door meer vogelaars waargenomen). Daarna verviel het al gauw tot kladboek en hebben we het weggehaald.

Werkzaamheden

Dit jaar heeft de vogelwerkgroep op de Oelemars de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Voorjaarstrektelling

Najaarstrektelling

Afwerken oeverwaluwwal met zand

Aanbrengen beschoeiing op de eilandjes om verdere afkalving te voorkomen

Vlinder- en libelleninventarisaties

Soortenaantal

Vanaf 1983 zijn er tot nu toe 211 vogelsoorten geregistreerd. De telling geschiedt middels de Officiële Losserse Oelemars Lijst (de OLOL), waarbij om misverstanden te voorkomen, ook broedvogels van exotische herkomst als Fazant, Nijlgans, Carolina-eend en Mandarijneend meegeteld worden. In 2003 werden er op de Oelemars 166 vogelsoorten waargenomen. In 2002 waren dat 161 soorten, in 2001 167 en in 2000 136 soorten.

Broedvogels

Aan schaarse en zeldzame broedvogels die een territorium op de Oelemars hadden, werden de volgende soorten vastgesteld:

Fuut	Kleine Plevier	Kleine Karekiet
Wulp	Torenvalk	IJsvogel*
Glanskop	Patrijs*	Groene Specht*
Boomklever	Oeverwaluw*	Goudvink
Geelgors*	Veldleeuwerik	Brandgans (2 broedgevallen)

*op Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland: vijf soorten

De nieuwe permanente wal voor de Oeverzwaluw telde het eerste jaar al 121 bewoonde nesten.

Bijzondere soorten:

De Oelemarslijst die eind 2002 met 206 soorten werd afgesloten werd dit jaar uitgebreid met twee soorten die nog uit het omvangrijke archief van Wolfgang Waanders kwamen:

- 207 Carolina-eend
- 208 Indische Gans

Daarna werden er nog drie nieuwe soorten aan de lijst toegevoegd:

- 209 Rouwkwikstaart
- 210 Kuifkoekoek
- 211 Kluut

Verder waren er nog behalve bovenstaande schaarse broedvogels en nieuwkomers waarnemingen van de volgende zeldzame en schaarse soorten:

Dodaars	Smelleken	Zwarte Stern
Geoorde Fuut	Bontbekplevier	Steenuil
Grote Zilverreiger	Goudplevier	Kleine Bonte Specht
Kleine Zilverreiger	Zilverplevier	Boomleeuwerik
Ooievaar	Temmincks Strandloper	Strandleeuwerik
Kleine Zwaan	Krombekstrandloper	Waterpieper
Wilde Zwaan	Bonte Strandloper	Grote Gele Kwikstaart
Rietgans spec.	Kemphaan	Noordse Kwikstaart
Kolgans	Bokje	Nachtegaal
Grauwe Gans	Watersnip	Paapje
Rotgans	Grutto	Roodborsttapuit
Grote Canadese Gans	regenwulp	Tapuit
Mandarijneend	Zwarte Ruiters	Vuurgoudhaan
Bergeend	Groenpootruiter	Buidelmees
Zomertaling	Tureluur	Klapekster
Witoegeend	Witgatje	Russische Kauw
Brilduiker	Bosruiter	Europese Kanarie
Nonnetje	Oeverloper	Barmsijs spec.
Grote Zaagbek	Dwergmeeuw	Appelvink
Vlekbeekend (exoot)	Zwartkopmeeuw	
Visarend	Visdief	

Tot slot

Aan bovenstaande lijsten is te zien dat een bezoek aan de Oelemars zeker de moeite waard is. Hoewel er ook momenten zijn dat er wat minder vogels zijn, is het meestal wel raak. Helaas is er nog steeds verstoring door hondenuitlaters, loslopende honden, vissers, badgasten en spelende kinderen die af en toe voor grote onrust zorgen onder de vogelbevolking. Door frequent ingrijpen door de politie, RJ-Security, stadswachten en door IVN-leden kon de grootste overlast worden beperkt.

Vorig jaar is een zeer ingrijpend jaar geweest voor de Oelemars. Onze denkbeelden om in een verre toekomst naar betere voorzieningen te streven kwamen dankzij de Laga in een stroomversnelling en zijn inmiddels dit jaar geheel gerealiseerd.

DE OELEMARS IN HET LAGA JAAR 2003

Voor de Oelemars en de Vogelwerkgroep Losser was 2003 een bijzonder jaar. In het kader van de Landesgartenschau 2003 waren er een aantal speciale permanente voorzieningen op en rond de Oelemars gerealiseerd, waaronder een oeverwaluwwand, een nieuwe waarnemingshut en een vlonder. Johnny Schasfoort heeft twee grote infopanelen gemaakt, die in de nieuwe hut tegen de achterwand geplaatst zijn. Hierop staat in twee talen informatie over de Oelemars en de vogels die er te zien zijn. Op 22 maart werd de oeverwaluwwand afgewerkt. Elk van de 240 nestgaten is opgevuld met zand, zodat de wand klaar was voor gebruik op het moment dat de Oeverwaluwen terugkwamen.

Op zondag 30 maart hebben we een gezellige ochtend in de waarnemingshut gehad waarbij we op gepaste wijze het nieuwe onderkomen in gebruik hebben genomen. En al ruim voor de LAGA begon bleek dat, vooral in de weekeinden, de nieuwe hut een schot in de roos is. Voor de fanatieke vogelaar is het misschien op zondagmiddag te druk geworden maar daar tegenover staat dat er vaak een geïnteresseerd publiek is dat maar wat graag naar de uitleg van de leden van de Vogelwerkgroep luistert.

Met enige argwaan hebben we naar het enorme aantal wapperende LAGA banieren rondom de plas gekeken, maar de vogels trokken zich hier toch niet zoveel van aan, want de leuke waarnemingen waren aan de orde van de dag. Slobeend, Zomertaling, Kleine Plevier, Watersnip en Witgat zijn enkel van de soorten die regelmatig tot dagelijks gezien werden voor de hut. En altijd is er natuurlijk weer de vraag: "Is de IJsvogel al geweest?". Bij wijze van proef hebben we een klein logboek in de hut gelegd waar de vogelaars hun waarnemingen in konden noteren. Helaas bleek een dergelijk project in deze hut niet mogelijk. Misschien moeten we er in de toekomst nog eens aan beginnen in een minder drukke periode?

Op 14 april verschenen de eerste Oeverwaluwen boven de Oelemars en reeds de volgende dag werd begonnen met het graven van de eerste nestgang in de nieuwe wand. De vogels werden enorm aangetrokken door de nieuwe constructie en vlogen er zonder dralen op af. Vanuit de hut was met een verrekijker prachtig het in- en uitvliegen van de vogels te zien. Uiteindelijk werden 121 nestgangen bewoond, een prachtig resultaat voor het eerste jaar.

Op de Oelemars is de zomer verder vrij rustig verlopen.. Een snel gespannen "waslijndraad" aan de linkerkant van de waarnemingshut leverde meteen prachtige plaatjes op van tientallen, vooral jonge, Oeverwaluwen die zich hierop verzamelden. De eerste groep jongen is begin juli uitgevlogen en vlak daarna vertrokken. Een deel van de broedvogels is begonnen met een tweede broedsel.

Op 6 juli kreeg de Oelemars op spectaculaire wijze een kortstondig bezoek van ruim 100 Aalscholvers. Het was een imposant gezicht om de vogels te zien jagen onder water in groepen van 30-40 vogels tegelijk. In linie optrekkend, een boeggolf voor zich uitstuwend, om vervolgens de ene na de andere vis te verschalken.

De IJsvogel deed het dit jaar beduidend minder dan voorgaande jaren. Toch werd deze prachtige vogel nog bijna dagelijks waargenomen op de Oelemars, maar dit jaar moest men er wel iets meer geduld voor hebben.

Vanaf zaterdag 31 augustus tot en met zaterdag 22 november heeft de najaarstrekking op de Oelemars plaatsgevonden. Hierover meer elders in dit jaarverslag.

Voor zaterdag 29 november was een werkochtend op de Oelemars gepland. Op die dag wilden we de oeverwaluwwand schoonmaken en de uitgegraven gaten opnieuw vullen met zand. Echter op het allerlaatste moment werden deze plannen veranderd omdat we na het afsluiten van de LAGA 2003 de beschikking kregen over een grote partij mooie zandsteen. Deze zandsteen hebben we als een soort golfbreker op de eilandjes voor de waarnemingshut gelegd. In het verleden hadden we al eens een beschoeiing van planken gemaakt, maar deze zag er voor het oog niet zo geweldig uit en was alles behalve effectief. Door de heersende westzuidwesten winden slaan er flinke stukken keileem van de eilandjes af, waardoor deze steeds kleiner worden. We hopen dat we nu een oplossing gevonden hebben om verdere afkalving tegen te gaan. Een mooie bijkomstigheid is dat het voor het oog ook veel aantrekkelijker is dan de oude houten beschoeiing. Op de bewuste dag traden 17 leden van de Vogelwerkgroep in de zandsteenarena en met behulp van een paar steigerplanken en 5 kruiwagens werd de klus in één uur en een kwartier geklaard. De volgende dag hadden de eenden, ganzen, meeuwen en kieviten al weer bezit genomen van de eilandjes alsof er niets gebeurd was.

VOGELTREK OVER DE OELEMARS 2003

Telpost Oelemars

Op 1 september 2001 is Telpost Oelemars bij Losser opgericht. De plaats van de telpost werd bepaald op de toegangsweg naar het zanddepot van de Oelemars, ten oosten van Losser. Op werkdagen is deze locatie i.v.m. de zandtransporten soms niet bruikbaar en is uitgeweken naar de hoek Beerninksweg/Grensweg op 600 m afstand van het zanddepot. Op beide locaties is er een goed uitzicht rondom en is er weinig verkeerslawaaï. De omgeving van de telpost bestaat uit een zeer open gebied met weiland, maïsakkers, een zanddepot en een zandwinningplas. Bij de locatie aan de Beerninksweg/Grensweg, eveneens in een zeer open gebied, is een houtwal dwars op de trekrichting en een kleine houtwal uitmondend op de telpost. Het uitzicht rondom is daardoor minder dan bij het zanddepot.

Onze dank gaat uit naar de firma Temmink, die ons toestond op hun toegangsweg naar het zanddepot de trektellingen te mogen verrichten.

Voorjaarstrek

In de periode van 17 februari t/m 19 april zijn er 12 ochtendtellingen verricht, de meeste op de locatie Grensweg/Beerninksweg en meestal door één teller. Er waren nauwelijks ongunstige weersfactoren: Windsterkte 5 of meer: 2 tellingen

Neerslag: 0 tellingen

Mist: 2 tellingen

De LWVT norm (Landelijke Werkgroep voor Trektellen) is losgelaten m.b.t. het registreren van de trekrichting en het registreren per kwartier. De gegevens worden immers niet langer meer landelijk verzameld. Wel volgens de LWVT-norm is de aanvangstijd, de telnorm en de duur van de trektelling. Regionaal is het wel van belang de soorten en hun aantal per telling vast te leggen. Op onze website kon iedereen direct na iedere telling het resultaat van al onze inspanningen bekijken, evenals een totaaloverzicht over de gehele periode. Er werden 10.821 vogels geteld, verdeeld over 66 soorten gedurende 34,25 teluren. Bijzondere waarnemingen waren o.a. 2037 Kolganzen in twee uur tijd op 1 maart en 427 Goudplevieren eveneens op 1 maart, waarvan een aantal zingend op de telpost neerstreek.

Najaarstrek

De najaarstrek werd tussen 30 augustus en 7 december gevolgd. Er werden 32 ochtendtellingen verricht, 10 meer dan vorig jaar.

Ongunstige weersfactoren:

Windsterkte 5 of meer: 1 telling

Neerslag: 8 tellingen

Mist: 9 tellingen

Ook bij de najaarstrek is weer volgens de LWVT-norm geteld. Het spectaculaire aantal van ruim 126.000 vogels in 2001 werd ruimschoots overtroffen, zodat er een nieuw Twents record trektellen tot stand is gekomen. Dit is vooral te danken aan het feit dat er meer teluren zijn gemaakt en dat o.a. in de herfstvakantie is doorgeteld, zodat tienduizenden Houtduiven aan het totaal konden worden toegevoegd.

De tellers

Liefst 32 vogelaars van de Vogelwerkgroep IVN-Losser hebben hun medewerking verleend aan het bemannen van de telpost. We kunnen spreken van een duidelijk toenemende belangstelling voor het trektellen. De telpost biedt dan ook volop gelegenheid tot het waarnemen van bijzondere soorten en hoge aantallen vogels. Zonder de inzet en het doorzettingsvermogen van de tellers zou de telpost niet kunnen functioneren. Alle medewerkers van de telpost worden dan ook dank gezegd voor hun inspanningen.

Plaatselijke soorten

Bij elke telpost wordt het trektellen bemoeilijkt door het luchtverkeer van de plaatselijke soorten. Foerageer- en slaaptrek moeten nl. op grond van de LWVT-normen zoveel mogelijk worden uitgesloten. Bij Telpost Oelemars zijn daarom alle in oostelijke richting vliegende Kauwtjes en Roeken (slaaptrek), alle plaatselijke luchtverkeer van Kokmeeuwen, Kauwtjes, Roeken, Zwarte Kraaien, Houtduiven, Spreeuwen, Graspiepers, Kneutjes, Geelgorzen en Veldleeuweriken die van weiland naar weiland vlogen, buiten beschouwing gelaten. Ook vele Nijlganzen zijn buiten de trektelling gelaten.

Schaarse en zeldzame plaatselijke soorten waren o.a.: Havik, Sperwer, Boomvalk, Groene Specht, Zwarte Specht, Smient, Krakeend, Wintertaling, Oeverloper, Oeverzwaluw, Roodborsttapuit, Patrijs, Brandgans, Nijlgans, Tafeleend, Witoogend, Ooievaar, IJsvogel, Kuifeend, Zwarte Roodstaart en Kleine Bonte Specht.

De resultaten

Het belangrijkste is natuurlijk het uiteindelijke telresultaat. In de 32 tellingen werden gedurende 133,25 teluren in totaal 104 soorten met in totaal 183.893 vogels overvliegend gezien. Er waren 14 nieuwe soorten in de trektelling en voor 62 soorten werden qua aantal nieuwe records voor de Oelemars genoteerd. Nieuwe soorten in het driejarig bestaan van telpost Oelemars waren: Carolina-eend, Krakeend, Wintertaling, Tafeleend, Kluut (soort 211 voor de Oelemars), Regenwulp, Zwarte Ruiters, Bosruiter, Gierzwaluw, Strandleeuwerik, Oeverzwaluw, Gekraagde Roodstaart, Fitis en Glanskop.

De resultaten worden na iedere telling gepubliceerd op onze website www.oelemars.com en op de landelijke website www.trektellen.nl

In het volgende overzicht zijn de resultaten van telpost Oelemars aangegeven. Dikgedrukt staan vogelsoorten die zo schaars zijn dat hun verspreiding landelijk door SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) wordt bijgehouden. Uit het overzicht kunnen geen conclusies worden getrokken. Daarvoor zijn onze trektellingen te steekproefsgewijs.

Soort	najaar 2001	voorjaar 2002	najaar 2002	voorjaar 2003	najaar 2003	totaal
Aalscholver	357	28	376	122	687	1570
Blauwe Reiger	35	17	18	10	48	180
Grote Zilverreiger			2		3	5
Knobbelzwaan			7	5	7	19
Wilde Zwaan	7					7
Rietgans spec.	47		8	4	184	243
Taigarietgans	11				1	12
Toendrarietgans	45				54	99
Kolgans	969		48	2474	309	3800
Grauwe Gans	289	25	321	92	480	1207
Nijlgans		1	23	7	28	59
Gans spec.			3		422	425
Bergeend	2					2
Carolina-eend					1	1
Smient	8		4	35	30	77
Krakeend					2	2
Wilde Eend	988	25	525	35	2002	3575
Pijlstaart	19				1	20
Slobeend			1		2	3
Wintertaling					1	1
Tafeleend					13	13
Kuifeend	1				7	8
Grote Zaagbek				17	3	20
Wespendief	4		1		1	6
Rode Wouw		2	2		1	5
Zwarte Wouw		1				1
Bruine Kiekendief	4	2			8	14
Blauwe Kiekendief	6		4		4	14
Havik	7	1	1		7	16
Sperwer	116	9	87	8	168	388
Buizerd	225	1	179	18	449	872
Visarend			2		1	3
Torenvalk	15		9	2	42	68
Smelleken	6	1			7	14
Boomvalk	8		3		8	19
Slechtvalk	1					1
Kraanvogel			4			4
Scholekster	2	12				14
Kluut					1	1
Bontbekplevier	1		1		1	3
Goudplevier	79	5	53	427	5	569
Zilverplevier			1		1	2
Kievit	681	257	701	939	4061	6639
Krombekstrandloper			1			1
Bonte Strandloper			1			1
Wulp		2		3	1	6
Regenwulp					1	1
Kemphaan	7				1	8
Watersnip	6		2		27	35
Tureluur				1	2	3
Zwarte Ruiter					5	5
Groenpootruiter	1			1	6	8
Bosruiter					2	2
Oeverloper			3		2	5
Kokmeeuw	245	113	349	94	752	1553
Stormmeeuw				20	6	26
Kleine Mantelmeeuw	11		9	5	14	39
Zilvermeeuw	106	13	52	48	166	385
Holenduif	149	12	47	41	268	517
Houtduif	80809	1587	15270	1349	115248	214263
Turkse Tortel	31	3	34	10	80	158

Gierzwaluw					1	1
Groene Specht	1		1	1	8	11
Grote Bonte Specht	4		4	1	9	18
Kleine Bonte Specht		1				1
Boomleeuwerik	32		33	1	30	96
Veldleeuwerik	3415	31	1234	190	3308	8178
Strandleeuwerik					1	1
Oeverzwaluw					2	2
Boerenzwaluw	2110	1	1918	39	2139	6261
Huiszwaluw	227		8		144	379
Graspieper	2569	267	1194	605	1532	6167
Boompieper	14	2	13	3	47	79
Waterpieper	10		7	5	19	41
Roodkeelpieper			1			1
Gele Kwikstaart	43	8	56		65	172
Grote Gele Kwikstaart	23		9	3	7	42
Witte Kwikstaart	607	46	275	64	726	1718
Pestvogel			5			5
Heggenmus	65		27		32	124
Zwarte Roodstaart	2		4		6	12
Gekraagde Roodstaart					1	1
Paapje	23				16	39
Roodborsttapuit	5				1	6
Tapuit	56		7		18	81
Beflijster	1					1
Merel	40	1	40	4	60	145
Kramsvogel	2893	212	420	790	1624	5939
Zanglijster	337	8	267	14	154	780
Koperwiek	3949	43	3704	86	1837	9619
Grote Lijster	149	12	162	22	271	616
Tjiftjaf	2		8		4	14
Fitis					1	1
Buidelmees	1					1
Staartmees	12		64		11	87
Zwarte Mees	2		4		7	13
Pimpelmees	44	3	150	14	65	276
Koolmees	15	1	38	13	61	128
Matkop			1			1
Glanskop					1	1
Boomklever			2			2
Klapekster	3				1	4
Vlaamse Gaai	23		10	2	14	49
Ekster	22	7	2	2	43	76
Kauw	495	203	545	636	1511	3390
Russische Kauw			1			1
Roek	436	22	300	171	593	1522
Zwarte Kraai	189	115	173	105	211	793
Spreeuw	7542	673	12886	875	8863	30839
Ringmus	515	1	375	21	1212	2124
Vink	12005	351	11962	1216	31119	56653
Keep	785	31	138	1	285	1240
Europese Kanarie	2				3	5
Groenling	202	38	101	44	280	665
Putter	99		79	2	29	209
Sijs	148	11	617	37	379	1192
Kneu	1033	137	429	63	1215	2877
Barmsijs spec.	4		13		3	20
Kruisbek	6		29			35
Goudvink	10				9	19
Appelvink	17	2	2	1	4	26
IJsgors			1			1
Geelgors	137	20	102	9	116	384
Rietgors	120	4	70	10	108	312

Totaal	126472	4414	55667	10821	183893	186553
Teluren	85,5	25	91	34,25	130,75	201,5
Soorten	86	49	83	66	104	123
Uurgemiddelde	1479	177	612	316	1406	1040

De top-10 van Telpost Oelemars bestaat uit:

1	Houtduif	214.263
2	Vink	56.653
3	Spreeuw	30.839
4	Koperwiek	9.619
5	Veldleeuwerik	8.178
6	Kievit	6.639
7	Boerenwaluw	6.261
8	Graspieper	6.167
9	Kramsvogel	5.939
10	Kolgans	3.800

Vergeleken met andere telposten in Twente worden er op de Oelemars meestal hogere aantallen en een grotere soortenrijkdom genoteerd. Kennelijk is de combinatie van bosgebieden in Duitsland, open water van de zandafgraving, slikvelden en een zeer weids uitzicht met daarbij een ligging binnen de hoofdtrekbaan van de Houtduif succesvol.

Ook in volgende jaren zullen de vogels in de doortrekperiode door ons geteld worden. Op 15 februari 2004 beginnen we alweer met het registreren van de voorjaars trek.

DAGVLINDERS EN LIBELLEN OP DE OELEMARS

Dagvlinders:

Soort	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Geelsprietdikkopje	200	90	39	43	1	111	8	6	11	5
Zwartsprietdikkopje	300	681	370	197	1	68	3	26	94	75
Groot dikkopje	3	34	14	1			4	2		2
Citroenvlinder	3	53	41	5	7	3	2	6	76	27
Groot koolwitje	4	7	1		7	1	2	2	4	10
Klein koolwitje	95	302	190	29	2	36	77	77	75	130
Klein geaderd witje	44	94	19	1	1	11	8	18	9	11
Oranjetipje	3	27	6		1		7	1	1	2
Oranje luzernevlinder					1					
Bruine eikepage										3
Eikepage	3	13				2			1	
Kleine vuurvlinder	42	352	27	1	6	39	20	9	6	18
Bruine vuurvlinder		1	2							
Icarusblauwtje	63	85	10	88	11	19	2	120	16	24
Boomblauwtje	1		4			3	1	1	2	5
Grote weerschijnvlinder			1							
Kleine ijsvogelvlinder		1								
Gehakkelde Aurelia	14		5				2	7	1	3
Atalanta	14	17	16	7	2	11	7	14	18	29
Grote Vos						1				
Distelvlinder		20	26				5		28	54
Kleine vos	32	144	125	45		4	67	3	104	176
Dagpauwoog	1	398	52	10	2	1	18	22	104	18
Landkaartje	1	31	6	2		9	5	87	45	38
Hooibeestje	2		2	10	17	1		16	6	8
Bont zandoogje	1	3	1			2	1	23	12	12
Argusvlinder	3	1		5	2		23	26	21	2
Koelvinkje	200	89	168	208	4	108	44	33	89	278
Bruin zandoogje	303	338	151	28	8	66	87	45	63	24

Dit jaar werd de Bruine eikepage als nieuwe soort waargenomen. Er zijn nieuwe records gevestigd voor Groot koolwitje, Boomblauwtje, Atalanta, Distelvlinder (invasiejaar), Kleine Vos en Koelvinkje. Er zijn dit jaar zes complete rondes gelopen: twee in mei, twee in juni, een in juli en een in augustus.

Libellen:

<u>Soort</u>	2001	2002	2003
Weidebeekjuffer	X	X	210
Lantaarntje	X	X	77
Vuurjuffer	X	X	2
Watersnuffel	X	X	61
Azuurwaterjuffer	X		
Kleine roodoogjuffer			7
Blauwe breedscheenjuffer			7
Gewone oeverlibel	X	X	75
Blauwe glazenmaker	X		
Bruine glazenmaker	X	X	7
Plasrombout	6	5	8
Grote keizerlibel	X	X	11
Viervlek		X	
Platbuik		X	1
Paardenbijter	X		5
Zwervende heidelibel			41
Bloedrode heidelibel			2
Steenrode heidelibel			2

Nieuwe soorten waren Kleine roodoogjuffer, Blauwe breedscheenjuffer, Zwervende heidelibel, Bloedrode heidelibel en Steenrode heidelibel. De Plasrombout wordt gerekend tot de minder algemene soorten. De waarneming van de Zwervende heidelibel betreft de tweede waarneming in Twente (10 ex. op 1-6-03). Van deze zeldzame mediterrane soort zijn tandems waargenomen. Wellicht betreft het een blijvende vestiging op de Oelemars.

Er is dit jaar voor het eerst gericht naar libellen gezocht. In de vorige jaren werden libellen terloops tijdens dagvlinderinventarisaties genoteerd.

gewone Oeverlibel op de Oelemars

		Waarnemingen Oelemars t/m 2003													
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Code	
1	Parelduiker	x	x												Z
2	Roodkeelduiker								x		x		x		Z
3	Dodaars	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x	WA
4	Fuut	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
5	Roodhalsfuut				x	x	x	x		x	x	x	x		WA
6	Geoorde Fuut			x	x	x	x	x	x	x	x				WA
7	Aalscholver	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
8	Roerdomp													x	ZZ
9	Kleine Zilverreiger					x	x			x			x		Z
10	Grote Zilverreiger										x	x		x	Z
11	Koereiger							x							ZZ
12	Blauwe Reiger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
13	Flamingo								x						ZZ
14	Zwarte Ooievaar									x					ZZ
15	Ooievaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
16	Knobbelzwaan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
17	Wilde Zwaan	x	x	x									x	x	Z
18	Kleine Zwaan		x	x	x								x	x	Z
19	Grote Canadese Gans		x	x	x	x	x			x					WA
20	Brandgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
21	Rotgans			x	x	x	x							x	WA
22	Grauwe Gans	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	A
23	Kolgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
24	Dwerggans														x
25	Taigarietgans											x			ZZ
26	Toendrarietgans	x	x	x								x	x	x	WA
27	Kleine Rietgans														x
28	Nijlgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
29	Indische Gans					x	x			x					Z
30	Mandarijneend	x	x		x	x								x	WA
31	Carolinaeend	x	x												Z
32	Bergeend		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
33	Smient	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	A
34	Krakeend	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	A
35	Wintertaling	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	A
36	Wilde Eend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
37	Pijlstaart	x	x	x	x	x					x	x	x	x	A
38	Zomertaling			x	x	x	x	x	x						WA
39	Slobeend	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	A
40	Krooneend					x									ZZ
41	Tafeleend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
42	Kuifeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
43	Toppereend									x		x			Z
44	Witoogeend	x	x		x									x	Z
45	Ijseend													x	ZZ
46	Grote Zee-eend													x	ZZ
47	Brilduiker	x	x	x	x	x				x			x	x	WA
48	Nonnetje	x		x	x	x								x	WA

49	Middelste Zaagbek						x															x	Z			
50	Grote Zaagbek	x	x	x	x	x	x	x														x	x	x	x	A
51	Wespendief											x	x			x	x	x	x							WA
52	Zwarte Wouw																									Z
53	Rode Wouw																									WA
54	Bruine Kiekendief																									WA
55	Blauwe Kiekendief	x	x	x	x	x																				WA
56	Havik																									A
57	Sperwer	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
58	Buizerd	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
59	Ruigbootbuizerd																									ZZ
60	Visarend																									WA
61	Torenvalk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
62	Smelleken																									WA
63	Boomvalk																									WA
64	Slechtvalk																									Z
65	Roodpootvalk																									ZZ
66	Patrijs	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
67	Kwartel																									Z
68	Fazant	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
69	Waterral																									Z
70	Waterhoen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
71	Meerkoet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
72	Kraanvogel																									WA
73	Kluut																									ZZ
74	Scholekster																									A
75	Kleine Plevier																									A
76	Bontbekplevier																									WA
77	Goudplevier																									WA
78	Zilverplevier																									WA
79	Kievit	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
80	Kanoet																									ZZ
81	Drieteenstrandloper																									Z
82	Kleine Strandloper																									Z
83	Temmincks Strandl.																									Z
84	Krombekstrandloper																									WA
85	Bonte Strandloper																									WA
86	Kemphaan																									WA
87	Bokje	x																								Z
88	Watersnip																									A
89	Houtsnip																									Z
90	Poelsnip																									ZZ
91	Grutto																									WA
92	Regenwulp																									WA
93	Wulp	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A	
94	Zwarte Ruiter																									WA
95	Tureluur																									WA
96	Groenpootruiter																									WA
97	Witgat																									WA
98	Bosruiter																									WA
99	Oeverloper																									A
100	Dwergmeeuw																									WA

101	Kokmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
102	Zwartkopmeeuw													x	x			x						Z
103	Stormmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
104	Kleine Mantelmeeuw			x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					A
105	Grote Mantelmeeuw													x										ZZ
106	Zilvermeeuw	x	x	x	x	x	x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
107	Geelpootmeeuw		x																					ZZ
108	Pontische Meeuw																						x	ZZ
109	Visdief								x	x	x		x	x		x								WA
110	Zwarte Stern					x								x	x	x	x	x						WA
111	Holenduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
112	Houtduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
113	Turkse Tortel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
114	Zomertortel								x	x	x	x	x	x	x	x								WA
115	Koekoek								x	x	x	x	x	x	x	x		x						WA
116	Kuifkoekoek								x															ZZ
117	Steenuil			x			x																x	Z
118	Ransuil				x	x				x	x	x	x	x	x	x								WA
119	Bosuil	x	x	x									x										x	WA
120	Velduil																					x		ZZ
121	Gierzwaluw								x	x	x	x	x	x	x		x							A
122	IJsvogel	x	x	x		x	x			x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
123	Hop																					x		ZZ
124	Draaihals																					x		ZZ
125	Kl. Bonte Specht	x			x	x	x							x	x			x	x	x			x	WA
126	Gr. Bonte Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
127	Groene Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
128	Zwarte Specht		x		x	x	x							x		x	x	x	x					WA
129	Boomleeuwerik					x	x	x										x	x	x	x			WA
130	Veldleeuwerik	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
131	Strandleeuwerik					x																x	x	Z
132	Oeverzwaluw							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x		ZA
133	Boerenzwaluw							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				ZA
134	Huiszwaluw								x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					A
135	Boompieper						x		x					x			x	x	x					A
136	Graspieper	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
137	Waterpieper	x				x	x											x		x	x	x	x	WA
138	Oeverpieper						x															x		Z
139	Roodkeelpieper																					x		Z
140	Gele Kwikstaart							x	x	x	x	x	x				x	x	x	x				A
141	Noordse Kwikstaart								x	x	x													Z
142	Gr. Gele Kwikstaart	x			x		x	x	x									x	x	x	x	x	x	A
143	Witte kwikstaart	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
144	Rouwkwikstaart						x																	ZZ
145	Pestvogel																						x	ZZ
146	Winterkoning	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
147	Heggenmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
148	Roodborst	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
149	Nachtegaal									x	x	x												Z
150	Zwarte Roodstaart																							WA
151	Gekraagde Roodst.																							WA
152	Paapje																							WA

205	Kruisbek	x													x			x	x		x	x	x	x				WA
206	Goudvink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	A
207	Appelvink	x		x		x			x										x	x	x	x	x				WA	
208	Ijsgors	x	x																								x	Z
209	Sneeuwgor		x																							x	x	Z
210	Geelgor	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
211	Rietgor	x	x	x	x	x	x			x				x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A

In totaal zijn op de Oelemars 211 soorten (inclusief exoten) waargenomen in de periode 1983 t/m 2003. Veel waarnemingen hebben betrekking op doortrekkende vogels. Op de waarnemingslijst staan alle waargenomen vogels vermeld. Per maand is aangegeven of die betreffende maand een soort waargenomen is. Dit kan een eenmalige waarneming van een vogel zijn, maar ook kan de betreffende soort iedere dag van de maand aanwezig zijn geweest. De waarneming kan betrekking hebben op één vogel of op meerdere exemplaren.

Legenda:

- ZZ : Zeer zeldzaam, slechts 'n eenmalige waarneming.
- Z : Zeldzaam, niet meer dan 5 waarnemingen.
- WA : Weinig algemeen, niet meer dan 25 waarnemingen.
- A : Algemeen, meer dan 25 waarnemingen.
- ZA : Zeer algemeen, bijna altijd aanwezig.